

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMERS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

El resultat

—Aquí m tenen vostés sortint de l' Assamblea, més sana, més àgil y més forta que may.

DE DIJOUS A DIJOUS

La patrioteria espanyola ja torna a estar en campanya.

Perque uns bussos, buscant no sé qué, han trobat en las costas d' Inglaterra uns ossos que s' creu que han de ser dels tripulants de la *Invencible*, aquella famosa esquadra que l' simpàtic Felip II va enviar a sembrar el terror pels mars, ja hi ha qui diu qu' Espanya està en el deber de demostrar als precitats ossos la seva gratitut, y s' parla de subscripcions nacionals, de monuments, de manifestacions solemnes y d' una pila de coses més.

Els iniciadors d' aquestes *levantadas* idees, entre ls quals hi figura, com es natural, en Moret, haurían de pensar dugas coses:

Primera: Que tractantse d' uns ossos que desde l' any 1562 que faltan de casa, es molt difícil probar que aquests que ara s' pescan en las ayguas inglesas siguin aquells. ¿No sería espantosament dolorós que ns equivoquéssim y, creyentnos honrar las despallas d' un héroe espanyol, honrèssim el fémur ó la tibia d' un enemich?

Segona: Que haventhi en aquesta terra tanta gent que passa gana, lo que s' hauría d' invertir en obsequis als morts, val més que s' gastin en llonguets pels vius.

Al fi y al cap, als ossos dels tripulants de la *Invencible* la cosa no ls porta pressa. Si s' han esperat 353 anys, també, ben pregats, se'n esperarán alguns més.

Continúa l' desfile. Després d' en Silvela, en Villaverde.

Es impossible desconeixe que la estrella d' en Maura brilla avuy ab més esplendor que may.

El mallorquí está de sort. Ni qu' ell en persona dirigís secretament els destins del univere, podría fer anar las cosas d' altra manera.

El millor día se li presenta la Mort y ab tota naturalitat li pregunta:

—¿A qui vol que despatxi ara, pera desembrassarli l' camí?

En va el pobre González Besada, lloctinent del difunt Villaverde, rebelantse contra l' idea d' anar a prestar homenatge a don Antón, ha assegurat que l' *partit* villaverdista continuarà, perque té programa, y té bandera, y té homes, y té *todo lo que hay que tener*...

Il·lusions enganyosas! En Maura es l' amo, y allà ahont ell s' assenti, allà hi haurá l' cap de taula.

Per lo tant, ja pot el Sr. Besada estripar el programa y vendre's la bandera, si troba algú que n, hi dongui alguna cosa.

El villaverdisme está llest y acabat. Y, vamos, que no s' queixin els amichs de don Raymundo, que no ls ha anat del tot malament.

¡Viva el conde de Romanones!
Es el crit que avuy ressona a Andalusía y que segurament anirà repetintse mentres quedi una peseta dels dotze milions que l' Govern ha concedit pera remediari la trieta situació dels andalusos.

Jo no sé si aquella situació es remediabla ab dotze milions. Lo que sí m consta positivament es que fa quatre días que l' ministre d' Agricultura roda per allí, y ja li han donat nou banquetes.

En cada un d' aquests xefis en Romanones etziba un discurs, que sempre es el mateix.

—No vinch aquí a fer política—diu—vinch a fer progrés, a fer regeneració, a fer patria...

Y al dir aixó, s' passa dissimuladament la mà pel abdómen.

¡Bravíssim, senyor ministre! D' aixó se'n diu saberho entendre. Els regidors del Ajuntament de Barcelona l' admiran y l' saludan.

PIF-PAF

La primera esquinsada

Es deu días justos de constituhit el govern lliberal, ja va haverhi las sevas cosas entre ls ministros: als vint días ja s' havia declarat la primera crisis.

Y aixó que deyan que l' ministeri constituhit per l' enterrador de Meco era una cosa tan sólida, tan forta, tan homogéna: una especie de ministeri de familia, que havia de viure en la més dolsa pau doméstica, sense encaparrarse per res y anant tirant pausadament com un carromato per una carretera plana.

Li ha succehit a n' en Montero Ríos lo que a un amich meu ab un trajo que va endossarli un sastre poch considerat. El meu amich ja ho veyia que la roba no podía anar, que fins era cremada; pero l' sastre encomiava l' hermosura de la mostra, y respecte a la bona qualitat del género li assegurava que no l' veuria espallit may. En efecte: el día mateix que va posarse l, quan el rumbejava pel passeig, li va caure la petaca, se va ajupir pera cullirla y ¡caterrech! els pantalons se li van esquinsar per un siti molt compromés. No us diré més sino que l' meu amich tingué de anarse'n a casa ensenyant la céva.

També l' está ensenyant la situació lliberal... y se m figura que per aquesta esquinsada no hi ha de valguer surgits ni pedassos.

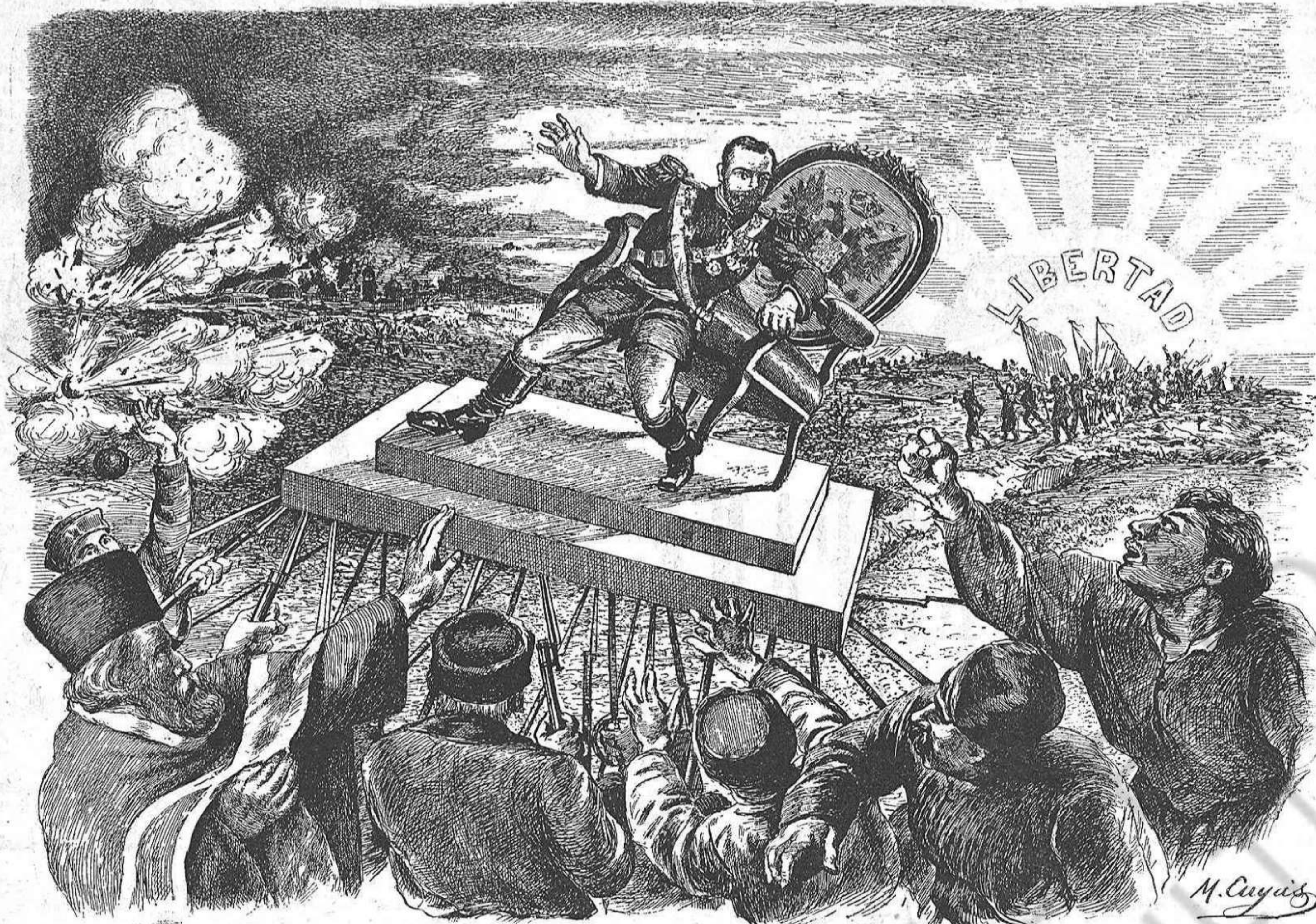
Perque la crisis ha tingut per causa eficient no sols las incompatibilitats personals entre l' Urzáiz y en Romanones, sino una qüestió més fonda: discrepancias de criteri, que ls ministres han tingut a bé resoldre de la manera més desastrosa pel país.

Es com si s' hagués taxat un meló, y l' meló aquest, ab tot y creure's superior, hagués resultat carabassa.

Volía en Romanones anarse'n a Andalusía ab 12 milions de pessetas ab l' excusa de conjurar la crisis: la concessió de aquest crèdit era ilegal, y l' Urzáiz passava per tot fins per la ilegalitat, ab tal que s' fixés la manera com els 12 milions havían de invertirse. Sas sospitas de que no s' gastarían bé eran més que fundadas, per lo que sol succehir en semblants casos. S' arribá a un acord per no desgabellar el ministeri, pero en Romanones ne duya una d' amagada, y al redactar la real ordre ho feu en termes que no eran els convinguts y que l' Urzáiz no pogué acceptar.

En una entrevista que tingué ab en Montero Ríos, notá l' Urzáiz que l' President del Consell s' inclinava a n' en Romanones: entre l' President y l' Ministre de Hisenda s' creuharen paraulas fortes, y l' últim presentá la dimissió del seu càrrech. Algunes horas després el citavan pera l' Consell de Ministres ahont tractavan de arreglar las diferencias, y l' Urzáiz en lloch de comparéixhi reiterá la seva dimissió. La ruptura quedava consumada. Y en Romanones podía disposar dels 12 milions de pessetas, pera gastarlas a la mida del seu gust.

A Russia

Un zar que fa equilibris.

Aquests son els fets despulats de tota mena d' incidents... Y 'ls fets son gravíssims.

Davant per davant lluytavan dos polítiques, representades respectivament per l' Urzáiz y en Roma nones.

La política del Urzáiz era la de la serietat, la del ordre, la de la escrupulositat, en una paraula: la política de la segona sobre la primera. Quan tothom clama perquè s' entri en un període de serietat y de regularitat, se tira tot a rodar, com si no hi hagués altre desitj que demostrar que la nació espanyola no té remey possible baix el règimen monàrquic, desde 'l punt que se la condemna a ser governada pels mateixos homes del desastre ab els mateixos vicis.

La retirada del Urzáiz, l' únich governant que per sas condicions de intel·ligència y de caràcter, inspirava al país alguna confiança, es una verdadera *derumbosis*. Ab aquest sol fet n' hi ha prou pera formar judici de las condicions del actual govern. Precisa escriure sobre 'l frontispici de la Presidencia, 'l lema que 'l Dante va trassar sobre la porta del Infern: *«Lasciate ogni speranza.»*

¿Y quin es el pedás que 'l vell Montero ha posat sobre 'l estrep de la situació? Necessitava un Ministre de Hisenda y l' ha anat a buscar en el Teatro. Ha anat a comprometre al vell Echegaray.

¿Quina elecció més estupenda... y sobre tot més inesperada! El mateix favorecut ho conta ab una ingenuitat que fa venir esgarriñansas.

—Desde 'l any 74 que no 'm fico en la política... Ha vingut en Montero Ríos a comprometre'm... M' ha atrapat en 'l hora crítica y fatal pera 'l polítich y pera la dona... No li he sapigut dir que no.

Tinch 73 anys y la política m' atormenta... La política es una vella terrible, que quan ens agafa no 'ns deixa may més... A mí 'm reprén ara, després de 31 anys de no tenir relacions ab ella, avuy que 'l Espanya es tan distinta de lo qu' era en 1874 per lo que respecta a la seva vida económica, y qu' en sa conseqüència m' obligará a estudiar com un *aprent de hisendista*.

¡Bonich monólech el que ha pronunciat el dramaturg al trobarse de nou en 'l estacada! ¡Bonich, y sobre tot consolador!

Calculis y diguis ab tota franquesa si 'l Hisenda espanyola al punt a que ha arribat, necessita pera la seva salvació 'l concurs de un *aprent de 73 anys d' edat*, que si per alguna cosa s' ha distingit es per las creacions dramáticas fillas de la seva descabellada fantasia!

Respectém al home... fins respectém al autor dramátich, per més que may ens hajin pogut entrar els seus efectismes espatarrants, ni els seus convencionalismes inacceptables. Pero aquest home, obligat a barallarse ab els números y ab las necessitats imperiosas de la realitat, ens causa més horror que 'l més terrorífich dels seus dramas.

¿Cóm acabarà 'l obra qu' en Montero Ríos li ha confiat?

¿Ab veneno? ¿Ab punyal? ¿Ab un tiro? ¿Ab un trabucasso?

¡Qui sabl... Tal vegada—y en aquest punt el desenllás resultarà més lògich que 'l de tots els dramas que fins ara porta donats a la escena—'l obra de las desditzas nacionals, acabi ab un terremoto que tot ho cap-giri.

P. K.

Villaverde

A pesar de ser 'l home de la forsa, a pesar d' estar plé de salut y robustés, també se n' hi ha anat. Una apoplegia fulminant 'l ha tirat per terra, tal com un llamp calcaiga a un arbre centenari. Sembla que 'l tenian reservat pera realisar grans empresas, com a home de *puny* y de confiança. La fruyta era encare verda, quan fa pocas semanas va caure del poder a una embestida de 'n Maura, son rival. No va poder pahir aquesta trastada, y de aquí 'l atach de feridura que ha acabat ab ell.

Sense tenir grans condicions de orador ni d' esta dieta va fer una gran carrera. Comensá sent radical, *nada menos* que secretari particular de 'n Ruiz Zorrilla, y de un salt se feu conservador y conspirador borbònich, comprent que 'l arrimarse a las clases aristocráticas vestia més que 'l mantenirse fidel als radicalismes revolucionaris. Aixís arribá a sub-secretari de 'n Romero Robledo, a Gobernador de Madrid y a Ministre de la Gobernación. La cartera se la guanyá apallissant bárbarament als estudiants de Madrid en la célebre jornada de Santa Isabel.

Cobrá fama d' home enérgich porque tenia mal genit.

En el fons era un ambiciós, disposat a obrirse camí de todas las maneras: a trompadas y a forsa d' arrastrarse.

Fou ingrát ab en Romero Robledo que 'l havia protegit, y ab en Cánovas que 'l havia fet ministre. Seguí a n' en Silveira en la seva disidencia contra aquell, y per fi signé la causa de la cayguda de 'n Silveira y de sa retirada de la vida pública. Una conducta semblant observá ab en Maura, tot pera reemplassarlo en la Presidencia del Consell; pero 'l malloquí 's revenjá cruelment jugant ab ell, com el gat juga ab la rata avants de cruspírela.

Casat ab la filla del Marqués de Molins, fou distingit ell mateix ab el títul de Marqués de Pozo Rubio, vejent ab aixó lograda una de sas més grans ambicions: la de perteneixer a 'l aristocracia.

Els monàrquichs li atribuixen un mérit extraordinari: l de haver fet el pressupost de la liquidació després del gran desastre nacional. Mes els pobres contribuents, expremts fins al moll dels ossos, no son de la mateixa opinió.

Ab la desaparició de 'n Villaverde queda fracasada l' última tentativa de mantenir una agrupació conservadora sota la bandera alsada en sos bons temps per en Cánovas del Castillo. Villaverde, molt ben vist a Palacio, era 'l ánima y la Providencia de aquest núcleu destinat a donar 'molts disgustos a n' en Maura.

Villaverde, que comensá pobre la seva carrera política, ha deixat al morir una fortuna considerable.

P. DEL O.

L' ASSAMBLEA REPUBLICANA

S han complert nostres bons pressagis: l' Assamblea Republicana reunida a Madrid a tenor de la convocatoria del insigne Salmerón, ha sigut un acte importantíssim y de una trascendencia extraordinaria en lo que afecta a la vida del partit republicà.

Aixís com no s' havia celebrat may a Espanya un acte tan entusiasta com l' Assamblea del 25 de Mars de 1903, aixís també podem dir avuy que may ha tingut efecte en el nostre país la congregació de las representacions de un partit polítich tan numeros després de més de dos anys de vida activa, y en la qual reynés una armonía tan admirable, una unitat tan perfecta de sentiments y aspiracions.

S' ha revistat el passat, s' ha examinat el present, s' ha escrutat el futur, y d' aquest estudi lluminós se n' ha deduhit una norma de conducta serena, segura y práctica, que 'l partit en massa seguirá sense vacilacions ni defalliments.

Lluytar ab enérgia, com s' ha lluytat fins ara, per afermar cada día més la missió patriótica y redemptora de la Unió Republicana; lluytar en tots els terrenos y aprofitant tots els recursos, com li cal a un partit fort, conscient y disciplinat: tal es el deber que se 'ns imposa.

La doble acció revolucionaria y legal, que lluny d' excluirse s' complementan, en quant las forsas y 'l calor qu' exigeix el fet revolucionari s' logran sols per medi de la persistencia en 'l organizació y la constancia en las lluytas dels comicis: tal es la ley de conducta unánimament adoptada per l' Assamblea del 15 de juliol, sense una sola nota discordant.

Aquesta armonía que domina entre 'ls valiosos representants que integraren l' Assamblea, no s' desmentirá en la massa popular, que té en elle depositada la seva confiança, porque d' aqueixa confiança se n' han fet dignes, pesi als impacients y als discòls, ab els quals no hi ha que contar may, per ser com son cantitats negativas.

En l' Assamblea de Madrid han donat una nota molt simpática 'ls progressistas de Barcelona adherintee cordialment a la Unió. De manera que 'ls qu' esperavan desprendiments ja han vist qu' en lloch de restar sumém.

L' autoritat de 'n Salmerón ha sortit del acte més enrobustida que may. Ab ell anirém, donchs, hont calgui anar. Avuy a la lluyta, demá a la victoria.

J.

ER últim tenim a Barcelona arcalde nou. Al *camandulero* Lluch no l' ha pogut aguantar més temps ni la Verge del Pilar, baix quin patrocini va posar la vara.

Ha sigut designat pera sustituirlo 'l Sr. Bosch y Alsina, home ben reputat y de grans

iniciativas, ey, per lo que afecta als seus negocis particulars.

Veurém si tindrà prou abnegació pera emplearlas en pro de Barcelona.

Y veurém, sobre tot, si será un arcalde polítich ó un arcalde barceloní, dos cosas que s' han arribat a fer completament incompatibles.

Els que a Odessa han aixecat la forca contra alguns dels autors de la última insurrecció, convindrà que una vegada l' hajan utilisada, no la derribin.

La forca es un símbol.

Un símbol mut: un símbol implacable.

Un día serveix per las víctimas, y un altre día pels butxíns.

No es sòls el general Fuentes, sino quinze 'ls militars enviats a altrás tantas provincias en calitat de gobernadors.

Ab aixó s' veu fins a quin punt arriban las tendencias democráticas del actual govern.

Ja no més hi falta una cosa per 'l acabar d' arrodonir la festa: sustituir la Constitució del Estat per la Ordenansa militar.

Dijous de 'l altra setmana, morí en aquesta ciutat, víctima de traydora malaltía, el notable grabador D. Peró Bonet.

Amich nostre de tota la vida, en vá buscaríam paraulas pera expressar el fondo sentiment que aquesta desgracia, no per prevista menos dolorosa, ens ha causat. En Bonet, company excelent y treballador insensible a la fatiga, era feya anys el grabador predilecte d' aquesta casa, y tots els que a Espanya segueixen ab atenció el progressiu moviment de las Arts gráficas saben lo que 'l nostre malaganyat amich valia en aquest ram y la gran pèrdna que la seva desaparició representa.

Descansi en pau el nostre bon amich y rebí la seva apreciable familia la expressió de condol qu' en aquestas líneas li envía LA CAMPANA DE GRACIA.

Diguin lo que vulguin: els ayres de Barcelona son molt sanitosos... sobre tot els ayres polítichs.

O sino, aquí tenen al general Fuentes. Semblava que havia vingut a *meternos en cintura* ab má de ferro; ha respirat uns quants días els ayres barcelonins y ja es tot un altre home.

Si fins sembla obra de miracle.

En primer lloch s' ha reconciliat ab la premsa. Als noys dels periódichs a qui avants se 'ls havia tret del davant poch menos que ab un rebufó, ara 'ls rebrá cada día, y 'ls hi donará todas las explicacions que li demanin.

En segón terme, ell no té cap culpa de las ilegalitats que s' van cometre ab els fadrins manyáns; lo succehit fou cosa de la policía que no sapigué interpretar prou bé las sevas ordres.

No en vá hi ha un principi táctich que diu: *«Transige y vencerás.»*

El general Fuentes vencerá porque ha transigit. Pero, entenemnos, vencerá únichament en el concepte públich... Ara si s' refia de véncer en las próximas eleccions, induptablement s' equivoca de mitj a mitj.

Per més que si las pert y s' resigna bonament ab la seva sort, guanyará en el concepte públich una consideració que ha d' estimarla més que cap altra: la fama de governador imparcial, la reputació d' autoritat modeló.

Que casi m' atreixo a afirmar qu' en el nostre país valen més que la llorejada de Sant Fernando.

Encare que no donguin tant.

Es induptable que 'l fet d' haverse restablert a Barcelona, fins a cert punt, el respecte a la legalitat, se deu a la enérgica gestió practicada per en Salmerón ab el ministre de la Gobernación.

Vels'hi aquí un cas que patentisa la necessitat absoluta de que 'l partit republicà prengui constantment una part activa en la política. Quan no alentés altres ideals superiors, com els que alenta, l' obligarían a ferho la necessitat de posar reparos a las injusticias dels governants.

Y tinguis en compte una cosa.

A n' en Salmerón, ab tot y valer lo que val, no l' atendrían en sas justas reclamacions.

Si 'l atenen es porque a sa valia personal uneix la condició de jefe d' un partit poderós y fort, qu' encarna avuy una de las aspiracions més vehemets del país.

Apenas caygut 'l Urzáiz del candelero, las accions del Banch d' Espanya han pujat en un sol día 21 enters.

Se comprén que tal haja succehit. L' Urzáiz era un enemich acérrim d' aquella institució escorredora de la riqueza nacional, y al caure del poder, li han tret al Banch un gran pes de sobre.

En sustitució del Urzáiz ha sigut nombrat 'l Echegaray.

Y 'l Sr. Echegaray fou qui, trenta y tants anys enrera, colmá al Banch d' Espanya dels grans privilegis a que deu la seva prosperitat fabulosa.

Comprenen ara porque las accions del Banch d' Espanya han pujat en un sol día 21 enters?

Durant la seva agonía en Villaverde pronunciava frases incoherents.

—Déjame, déjame: no puedo faltar al Senado...— deya revolcantee pel llit, presa d' una gran agitació.

Y després afeigia:

—Besada... amigos míos... el rey lo quiere.

¡La Mort! ¡Oh quina gran enterradora de misterie es la Mort!

MASSANET DE CABRENYES, 16 de juliol

El dia 14 va tenir lloch el segon enterro civil, efectuantse una imponent manifestació de simpatia envers la familia del finat (familia perseguida ab sanya verament africana pel nostre mossen Grabat), al mateix temps que un acte de solemne protesta contra els perversos instints de dit mamaratxo, que no pert ocasió d'armar camorra fins per las cosas mes insignificants.

Com, fóra aquest tipo, sería la població una bassa de oli i no 'ls sembla que pera qui pot y deu podría enviar-sel á terras com ell pera civilisar?

SARRIÀ, 18 de juliol

Per personas que freqüentan la «Villa Rafael» situada en el Passeig de la Bonanova, se sab que 's fan preparatius pera rebre com cal al P. Nozaleda.

No més faltava aixó perquè 'l clero mostrés á la descarada que aquest poble es tot clerical sens mácula.

Se pot dir que habitualment hi tenim tres bisbes, un jubilat, el Cardenal y 'l auxiliar; van y venen els de Lleyda, Solsona, Tarragona y altres no tan coneguts; el Cabildo Catedral hi té sos representants; res dich dels capellans, freres y monjas, puig se pot dir que msjor es el número d'habitants solapats que no 'ls de franca y neta cara.

¿No li sembla que 's podría aprofitar la circumstancia de venir á n'aquest poble el P. Nozaleda pera portar á cap una numerosa, ni que fos silenciosa, manifestació de tots els elements avansats de la capital y pobles, en só de protesta y á la que donaria, sens dúpte, la má el «Centre Popular Instructiu Republicá» d'aquest poble?

MONISTROL DE MONTSERRAT, 16 de juliol

Nostre pare-rayos, vull dir pare Quim está afligíds-sim; ja no li queda cap mes ral que 'l nap en pesa á la clepsa.

¡Pobre (?) home! ¡Eil qu' es tant aficionat al pidolabis y 'ls heretjots de nostra liberal vila, tant sorts als seus sablassos!

Eil empenyat en fer la verdadera *Caza del Pueblo*, pró fillets de Deu, no hi há cumquívus en las sevas bossas y las dels altres... sordas com unas campanas.

S' ha de regenerar 'l poble diu ell, y es cert, hi há qui ho necessita de debó. No sabrá tal volta ell qui son los més degenerats de la vila y d' entre 'ls tals qui n' es més; pot ser lo fill *Gran* del President del Centre Catóquili diris, com també 'l petit li diria qui era 'l que n' com á salvatje desde las rocas de la Font de 'n Guillemas cridava concurrencia per duas desgraciadas prostitutas que baixaren una nit de Montserrat.

Es la vida; deya un saetre, y ell la passa plena d'amarguras. L' altre dia se li morí una *Hermana*; per Pasqua de quatre casaments que s' efectuaren en la vila, dos de civils, es dir tants á tants. Ah, jo no hi passo, al seu puesto en aixó, encar que hagués tingut que fer casar... de amagatots al seu consoci, aquell jovenet encantat de las *Hicas* y que ab lo bastó fa volá 'ls coloms quan passa pel carrer.

Ja ho veu, mossen Llach, ay nó, mossen Prim, (tor-nemhi!) mossen Quim, lo poble las píldoras que vosté voldría ferli tragar, per doradas que sigan no se las traga y menos á la forsa. Eassi bondat y si no la cosa, ja he veu, li pararía molt mal, y de quartos, creguin á mí, no 'n demani á ningú.

BLANCAFORT, 16 de juliol

El torero místich, en vista de que temps enrera li van obligar á pagar els consums com li requeria, ha abandonat desde alguns dias aquest poble, fent dir per lo seu aprenent, que aquest any, el día 22 de juliol (día de la petita festa), no farà ofici, ni funcions á la tarde, porque l' Ajuntament li havia fet pagar els consums; y que ell no volia gastar los diners per emplearlos en festas. Sá-piga y entengui, senyor comediante, que en aquest poble ni que no fassi funcions també 'ns sabrem divertir y fer festa sense necessitar la seva gracia.

O si no, al temple!

CAPELLADES, 16 de juliol

El coro «La Armonia» d' aquí ha anat á passar unas quantas horas d' expansió á Igualada. Aprofitant la *co-yuntura* han anat á observar en el seu domicili al estimat correligionari Joan Serra y Constansó, arcaide accidental y blanch de las iras de la reacció igualadina, exacerbada y fora de quici porque, cumplint ab el seu deber y veilitant pels interessos dels que 'l varen portar á la casa gran, no va donarli gust votant unas quantas pessetas que havian de servir per fer lluhir una mica més la professó de *Corpus*. Que beguin tala ó aygua de malvas, que las calors apretan, y no convé exposarse á seguir 'l camí de 'n Villaverde.

LLANSA, 16 de juliol

Ja 's coneix que tenim un arcaide que combrega més aviat ab las ideas carcondades que ab las republicanas. Y la majoria dels concejals que 's diuen federals, qué fan en un assumpto de tanta importancia per la vila?

Estém dins l' estiu, senyors del ajuntament, época de las grans calors, y la inmundicia de las cloacas continúa com avans, sense ferse cárrech que per culpa de tenir abandonats els interessos del poble y per no emprendre 'ls treballs necessaris que requereix la salut pública, més d' un carrer 's troba infestat de porquería, sens contar també que en més d' un pou, l' aygua ha vingut corrompuda per culpa dels mals que hem exposat més amunt. Que us valgui per experiencia, habitants llansanenchs; un' altra vegada tingueho en compte al entrar un batlle nou.

AL ATLOT

Ets l' home de la xiripa, y dupto qu' en terra hispana tan afortunat com tú se 'n arribi á trobat un altre. No sé si crías gallinas, pero, fins sense criarne, de segur que 't ponen totes desde la rossa á la blanca.

¡Quinas gangas, noble atlot, las que 'l destino 't regalal! ¡Quina manera d' anar mar endins sense embarcarte! Cassador, raro es el cop que se 't veu disparar l' arma, y ab tot y aixó, sempre tornas ab el sarro ple de cassa. Pescador, no gastes am, ni esqué, ni cordill, ni canya, y prou sab la gont els llusos que á pou sixut treus del aygua. Jugador, tant t' es que 'l trunfo sigui oros ó sigui espasas, per pelá á tots els companys sense mirarte las cartas.

Ets el favorit dels deus, el nen mimat de las fadas, un verdader taumaturg, un mascoto ab barba blanca. La roda de la fortuna camina al teu gust ó 's para; quan á tú 't plau surt el sol, se pon quan á tú 't agrada, al teu camp sempre hi ha blat, al teu hort sempre hi ha rabes, plou si tú demanas pluja, no plou més si tú dífus: ¡Basta!

¿Quin bruixot va presidir el teu naixement? ¿Quin' aygua va mullar la teva cloaca, que tals virtuts va donarte? Tots els acon Teixejments que s' han succehit á Espanya desde fa deu ó dotze anys, tots han anat á ajustarse á las tevas conveniencias, reventant de pas als altres.

Erats tinent de 'n Gamazo, ben dejú, empró, de pensarte que poguessis ser jamay capitá d' aquella cáfila, quan per favorirte á tú, de la noche á la mañana el senyor Gamazo 's mor, y sense moure't de casa te trobas cap de partit y fet tot un personalje.

T' alfas ab en Silvela, creyant que per 'quella banda podías prosperar un xich, pero sense cap confianza de poderlo suplantar, y á lo millor al de la daga se li ocarreix torsá 'l coll y retirarse á fer malvas, y véte'm aquí l' exercit que don Paco acadullava posat á las tevas ordres y tú, d' un salt, elevante á l' altura hont sóls s' arriba quan ja apenas se té cara.

Un nuvolet movedit era l' ún' cel que quedava en el teu cel seré y clar; un nuvolet que, engraixantse, podía més endavant arribá á produhir xafechs y fins tempestats y tot, quan de sopte ¿qué? ¿qué passa? Pues qu' en Villaverde es mort y que don Antoni Maura es avuy l' únich capdill de la caterva monárquica que 'l nom de conservadora té l' honor de adjudicarse.

¿Pot tenirse al món més sort? ¿Pot demanarse més xamba? ¿Pot demostrarse més clar qu' en la misteriosa máquina del teu destino hi ha un dit que 't va senyalant la pauta dels rumbos que t' han de dur á las posiciones més altas?

Sí, atlot, sí; aixó es cosa feta: ¡tú serás home!... Ab la ufana que 's teus negocis han pres, gracias á las circunstancias, que *contra viento y marea* s' empenyan en ajudarte, el día que tú 't proposis arribá al cim de la escala, si avans trobas el secret d' etgegar totes las fábricas, y 'l de conseguir qué 'l pa abundi més que la gana, y 'l de que cada espanyol tingui un duro á la butxaca, y 'l de fer desapareixe la estupidez, la ignorancia, l' egoisme, la rutina, la superstició y la mandra, desde ara t' ho profetiso, vas á ser l' amo d' Espanya.

C. GUMÁ

Un ministre de broma

Ué 'n tenia de rahó aquell que deya que Espanya es el país dels vice-versals!

En l'última crisi parcial, aquesta misteriosa crisi que ha expulsat á l' Urzáiz del poder, ¿saben qui ha donat la nota cómica? Un autor trágich, un dels escriptors més espelunants y terrorífichs que tenim avuy á Espanya: l' Echegaray.

Don Joseph ha sigut nombrat ministre d' Hisenda, y 'l bon senyor, en lloch de posarse á la feyna desseguida, se 'n vá rodant per aquests móns de Deu dihent á tothom qu' es ministre no sab perquè, qu' ell ab aquests assumptos ja no hi entén pilota y que lo més probable es que per fi de festa acabi per fer una pasterada.

Dos veces niño, solen dir els castellans, y lo qu' es aquesta vegada no s' ha desmentit el diitxo. Per lo que 's veu, l' autor del *Gran Galeoto* ja fa catífols y, entrat en l' últim periodo de la seva vida, 's figura que ser ministre es lo mateix que ser president de *La barrilla continua* ó vocal de la *Colla del arrós*. La qüestió es fer broma, y lo que no 's pugui resoldre ab un estudi serio y consciensut, arreglarho bonament ab un xascarrillo.

Edificat á tot serho es el diálech que don Joseph va sostenir l' altre dia ab un escriptor y que aquest refereix ab tots els seus pels y senyals.

—Y bé—va preguntarli 'l periodista:—¿Cóm anirá l' Hisenda espanyola en las sevas mans?

Y l' Echegaray, ab una frescura que si en una pesca cómica hi estaria bé, en boca d' un ministre de veras ja no hi está tant, va respondre sense imutarse:

—¡No ho sé! Ni sé lo que he fet, ni lo que he de ferse; no sé materialment ahont m' he ficat.

¿Qué graciós, no troban?

Un senyor qu' en las angustiosas circunstancias actuale, quan Espanya está poch menos que ab l' aygua al coll, accepta la cartera d' Hisenda y, un cop acceptada, confessa sense embuts que no sab tot alló de qué va.

¡Bonica perspectiva, com hi ha món, pels pobres contribuyents!.. Imagínense un metge que s' ha encarregat de curarnos, y que avans de pendre'ns el pole, ens participa que no coneix la medicina ni pel forro. ¡Calculin els malalts ab quina fe hem d' esperar la seva recepta!..

No sé, davant d' aquestas ingenuas confidencias, lo que pensaré el jefe del Gubern; pero jo, si fos de 'n Montero Ríos, cridaria al senyor Echegaray y li diria:

—Amich meu: aixó de pendre 'l despaig d' un ministeri per un escenari del *género chico* no fa per casa. Aquí no se 'l ha cridat per fer xistes, sinó per treballar en silenci y ab tot el profit possible. Per lo tant, una de dugas: ó té vosté la bondat de callar, guardantse pera millor ocasió aquestas declaraciones humorísticas que tan generosamente prodiga, ó deixa la cartera.

La veritat es que no s' explica quin interés pot tenir el senyor Echegaray en posar en ridícu el cárrech que desempenya y en posars'hi el mateix.

Un home que ha sigut ja ministre altrás vegadas, que sab que aquestas materias no son cosa de joch, ¿per qué s' ha d' entretenir enrahonant y fent broma, tirant moralment la cartera en l' ayre y ensajant cómicas piruetas pera divertir als seus interlocutors?

¿Creu formalment que no serveix pel cárrech que li han donat? Donchs ha obrat malament al acceptarlo. Al contrari ¿creu que sí que se 'n surtirá ayrrós del seu empenyo? Encare fa pitjor presentse la cosa á guassa y espantant al públich ab las sevas inoportunas vacilacions.

La coqueteria, el fer veure que no 's vol lo que en realitat se desitja, es maniobra propia de donas y criaturas, no d' homes cridats als Consells d' una nació que precisament se 'n va á can Piastaus per haver sigut sempre gobernada per tarambanas y graciosos.

Y ja que don Joseph ab las sevas manifestacions provoca 'l comentari y busca la llengua al públich, no será inoportú dirli que potses sí que ha pecat de lloger al carregar ab la cartera que en Montero Ríos, buscant l' escut de la seva popularitat, li ha clavat á sobre.

Apart de la ferida que la seva conseqüencia política sufrixe ab aquesta aceptació, donchs ningú ignora que 'l nou ministre de don Alfonso va serho també ab en Prim y ab en Ruiz Zorrilla que varen treure del trono á la seva avís, els anys no passen en vá y ja 'n fa més de trenta que l' Echegaray no 's cuida d' assumptos financiers ni maneja milions. No es tot h' combinar l' argument per un drama

destinat á la Guerrero y á en Mendoza ó preparar els presupuestos d' un país qu' está morintse y apenas té sobre qué caure mort.

El mateix don Joseph, sempre fent broma, ho reconeix en la conversa sostinguda ab el periodista de qui avans he parlat.

—L' Hisenda y la Nació—ha dit el celebrat autor dramátich—desde 'l menjador de casa se regeneran molt fácilment. Ja hi perdut el compte de las vegas que al Ateneo, entre quatre amichs, hom regenerat l' Espanya. En un' hora d' enrahonar l' hem deixada com nova y completament europeizada.

Cap á sas vellesas y cubert de gloria, ¿quí 'l feya ficar al senyor Echegaray en empresas tan difícils y espinosas com la que avuy té entre mans?

Els números, com las máquinas, quan no 's fan servir sovint, se rovellan. Després d' un ters de síglo de no fer altra cosa que passejarse pels espays imaginaris, carregat de caborias dramáticas, rodejat de passións de teatro, de traydors de teatro y de conflictes de teatro, ¿cóm s' atreveix don Joseph á trucar altra vegada á las portas de la realitat, á entrar en el món dels números, á ficarse de peus en el llot de las miserias espanyolas?..

En el pecat durá la penitencia. S' ha empenyat en realisar un impossible, y desde ara pot assegurar-seli que la xiulada que al abandonar el ministeri rebrá ha de eer d' aquellas que se senten de lluny.

—No sé lo que faré—ha dit el nou ministre d' Hisenda.

Jo sí que ho sé lo que faré. Carregará las contribucions, aumentará el déficit y deixará las cosas més enredadas y més perdudas de lo que ho están avuy.

Vel'hi aquí lo que faré.

Y aixó sí que no es broma.

FANTÁSTICH

LEGEIXO en un periódich catalanista:

«R. I. P.—La setmana entrant será enterrat per en Joan Maragall *Don Teodoro Baró*, com á Director d' *El Diario de Barcelona*»

Un consol li quedará sempre al antich Director de *La Crónica de Cataluña*: el de haver mort, periodísticamente, á ca'n *Brusi*, defensant els principis de la Santa Reacció, ab un empenyo tal com si en tota la vida no hagués fet altra cosa.

Aixó á lo menos li valdrá la mar de días d' indulgencia... y la benedició apostólica.

També en Villaverde va deixar dit que no volia coronas en el seu enterro.

Ja avants qu' ell en Silvela havia encomanat lo mateix.

Tots els monárquichs son aixis: al morir se declaran enemichs de las coronas.

Millor mil voltas fora pel país que fos en vida quan se 'n declaressin.

A Varsovia han posat en planta un sistema molt expedit d' obtenir rebaixas en els lloguers de las casas.

Van á trobar als propietaris y 'ls hi exigeixen de bonas á primeras una rebaixa del vint per cent. Y als que 's negan á concedirho 'ls agafen, els fican dintre d' un sach y 'ls molen á garrotadas.

El remey no pot ser més eficás. Dels propietaris estovats, no n' hi ha apenas un que no s' entendiessi.

La situació anterior també s' esmerava en mitigar els horrors de la crisis d' Andalucía.

També hi enviava sumas d' alguna importancia, pera emprendre obras públicae.

Sols que la major part d' aquestes diners s' invertían, no en jornals, sino en indemnisacions als propietaris dels terrenos.

¡Pobrets propietaris! Convé tenirlos contents. Y á tal efecte, res millor que provehirlos de fondos porque se 'ls puguin gastar en panderos y castanyolas.

A dreta lley lo que 's fa per Andalucía s' hauria de fer per casi tot Espanya.

No es sóls Andalucía ahont la crisis se deixa sentir: en la major part de las provincias espanyolas reyna la miseria ab absolut imperi, y no sembla que sigui just que las unas siguin favorecidas y las altres no.

Be es veritat que la Hisenda no té recursos per totas. Pero anant seguint aixis acabarà per no tenirne per cap, ni per ella mateixa.

La única manera d' acabar la crisis, no es pas el sistema de las almoynas capritxosas.

No 's curan las malalties constitucionals ab pegats y unturas sobre la pell, sino ab remeys interns y molt enérgichs.

Y 'l millor remey per la grave malaltia que sufrixe Espanya es un *cambi radical de régimen*.

Apenas nombrat el Sr. Bosch y Alsina, els antichs confreres del fusonisme barceloní, han afilat las dents.

Un d' ells, aspirant á un empleo, deya:

—No hi ha més: els aglans d' aquesta *alsina* han de ser tots pera nosaltres.

Una pensada d' en Mellado, ministre d' Instrucción Pública:

Establir á l' Habana una sucursal de l' Academia Espanyola de la Llengua.

Si hem perdut las colonias, convé conservar quan menos el recort de que un día las posehirem.

Y pel cas, res més apropiós que demostrar que aquí á Espanya ho podem perdre tot... menos la llengua.

Ataca *La Perdiu* al arcaide de Vilanova y Geltrú per las barrabassadas qu' está cometent, y recorda que havia sigut regionalista.

¡Quí sab sí, precisament per haverne sigut, es que las cometi!

Las fiestas de Carallonga

—¡Prou!.. No llegeixi més, senyor secretari: aquest programa no serveix; es un bunyol.
—¡Pero si está copiat del de las últimas fiestas de Barcelona!..
—Ja, ja 's coneix!..

Perque ja ho diu el refrá, encare que castellá, no menos cert y exacte: «De tal palo, tal astilla.»

Una petita faula que traduheixo del poeta March Zapata:

LAS TRES RATAS

Va tení un príncep reynant un somni raro: va veure tres ratas: una molt grassa, l'altra flaca y l'altra cega. Desitjant el soberá desentranyar el problema el consulta á una gitana y la gitana contesta: —Senyor: la rata més grassa á n' al govern representa, la flaca al poble infelís y á vos, joh senyor! la cega.

En un poble de Fransa ha ocorregut la següent escena:

Un capellá jove, guapo y ben plantat ha donat mort dintre de la iglesia á una noya anomenada Joana, ab la qual sostenia relacions amorosas y immediatament després s' ha suicidat. En l'acte de cometre l' crim, el capellá duya la sotana y l' boneto: ab una mà empunyava l' revólver y ab l'altra un Sant Cristó. Y ella, la víctima del seu furor, estava casi despullada, envolta ab el manteu y tenia entre las mans uns rosaris.

Dramas com aquest son els que convenen. ¿No saben per qué?

Pera fer anar al públic á las iglesias, apartantlo dels teatros, focos de pecat y abismes de perdicció.

En Silvela va presidir l' enterro d' en Sagasta, y al poch temps va morir. En Villaverde va presidir l' enterro d' en Silvela, y també se 'n hi va anar darrera. L' enterro d' en Villaverde l' havia de presidir en Montero Ríos; pero, ab la excusa de que feya mal temps, va tornarse'n á casa seva, avants de posarse en marxa la comitiva.

Diálech entre en Montero Ríos y la Mort. —A mí nadie me la pega. —¿Cómo, que no te la pego? —No, señora... soy gallego.

Lo qu' es el món! Temps enrera no 's parlava més que de sanejar la pesseta. El curandero de la pesseta era en Villaverde, home robust, pletórich, que reventava de salut. Y tinguin: el curandero ja está enterrat, y la pesseta encare viu, malalta com sempre; pero disposada á enterrarse molts de curanderos com en Villaverde. Ja té rahó l' adagi: «Pot més qui piula que qui xiula.»

COSETAS

Va morir sigles enrera un forner dit Honorat, y ab tota la barra, l' home á n' el cel va presentáre' alegant valiosos mérits. Deu aixís l' interrogá: —Bé; jy que feyas tú á la terra? —Pastava y venía pans... —Es vritat, no ho recordava... Y ¡quánt robavas per pá? —Mitja lliura. —¡Home, bravíssim! Sent aixís... pots ésser sant!

Tú sempre asseguras cosas y no resultan vritat. No afirmis res que no vejis perque casi tot es fals... Ens demostra l' experiència y ningú aixó negará, que sola pot assegurarse... tot lo que 's pugui cremar.

Perque no més dorms quatre horas cada día, t' encaparras...? Home, si el dormir fa tonto... Si ab quatre horas fins n' hi ha mas. Mira, jo també las dormo [sa... quatre horas... de cada galta.

Dius que 'l mon es un bunyol... Que la rassa humana es pobra... No contradeixis á Deu y venera la seva obra. Admira tot lo creat, no censuris sense solta, ó sino t' dirá tothom, y ab motiu... que la rahó 't sobra. ANDRESITO

L' amo de l' auca... conservadora

—D' aixó se 'n diu xiripal... Gracias á n' aquests dos morts, he pogut arribar á puesto.

La veu de la conciencia

EN PRIM:—¡Don Joseph, don Joseph, vosté que va ser ministre ab mí, y ab en Ruiz Zorrilla y ab tots els homes de la Revolució de Setembre, tenir á última hora aquesta debilitat!... ECHEGARAY:—Noy, es alló que dich en un dels meus dramas: Vida alegre y muerte triste.

SOLUCIONS

LA LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO 1.ª KARADA.—Pa-re-lla. 2.ª ANAGRAMA.—Casta-Casat--Tacas. 3.ª GEROGLIFICH.—Duas orelas te una persona. Han endevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Sancho Abarca, Juan Quintana (a) Cabré, E. Ordanyá B. y Pepet dels Teléfonos.

ENDEVINALLES

KARADA L' ensotanat de cert poble vigila y passa gran ansia per 'quells pecadors que oscilan y están si cauhen no cauhen al abím 'hont s' hi rosteixen las animetas taradas. Pro entén que la missió seva pel mateix Deu imposada es procurar grans disgustos á la heretjia triomfanta que set la prima-dos-terça quarta osada planta cara. Ab tal motiu va ab els amos á brunz y á inspirar ganas de fer quedar sense feyna al obrer de ideas sanss. Al mateix temps que á la sombra furga, alimenta encrespada la quart-quinta clerical, la fornal manté arborada 'hont s' hi caldejan propósitos de pau y pietat cristianas que la trepa total, dócil, realisá espera en l' aubada sexta-dos girada, próspera, ó pobre y feta una llástima. J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA La carta que un cardenal no fa molt que va tenir, la copia jo vaig llegir á la premsa liberal. Si á lo que la copia deya era igual l' original, el llegí aquelles total per mí, molts y molts tot feys. F. JOANET

TRENCA-CLOSCAS

RITA S. VELA

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas el títul de una zarsuela. CONSTANTINO ALBERNI TERS DE SILABAS

Primera, segona y tercera ratillas vertical y horisontalment, tres noms de dona. MUSCLUS

GEROGLIFICH LOS ITIRI AA A ITIRI I JOANET V.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Un figuerench, Un de la Canonja, Artemio Grau, Xech de Lliansá y Joseph Faiges Canals: No 'ns plau. Caballers: Chop, Escudillers Blancs, Noy de Pallé, el Faiges y Daniel Robert: Tira peixet! Caballers: J. Moret de Gracia, Aleix Volelil y J. B.: Rebut lo destinat als Almanachs, y gracias. Caballer: Pelegrí Doménech: Gracias per la part que 'ns toca, pero aixó no es publicable.—F. P. (San Cugat): Pera aquesta setmana ha fet tart.—J. B. (Montbrío): Lo mateix li dihém. Anirá la que vé.—R. O.: Mirarém de complaurel un' altre día.—Pere Calla y Paga: Es poch interessant pera la generalitat dels lectors.—E. Queralt F.: N' hi ha algún d' aprofitable.—I. C.: No tingui cuyddo.—Francisco Oriol: La forma es bastant defectuosa.—Fé Olla y Llexú: Bueno.—Joan Valls: Fins á 81 d' Agost.—E. Ordanyá B.: Encare no fla prou bé, tot aixó.—Tallé Osk: Massa facilitat. No corri tant, si vol anar depressa.—Pau Clariana: No la trobo tant clariana com aixó.—J. Costa y Pomés: Rebut y... ja ho sabí.—A. R. J. A., M. M., Un republicá, V. H. P. y R. O., y R. P. y R. S.: No 'ns es possible insertar las cartas que 'ns envían per varis motius. Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª